

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VIII. Quorundam articulorum prorogatio ad Protestantes audiendos.
Securitas fide publicá illis concessa: & quæ de vtraque re Suauis
considerat, expensa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

facta. Etenim ex eo videtur necessario deducendum, non esse totum in singulis partibus, etiam ante diuisionem. Enimuerò præclaram argumentationem! Quidam Episcopus, cuius mentionem fecimus, dubitationem aliquam præ se tulit, ne quis hoc pacto dictum illud interpretaretur; & tamen reliqui omnes tantam è contrario claritatem animaduertunt, vt existimarint maiori lumine opus non esse. At quod affirmet, id videri necessario deducendum, inaudita cuiusdam analytica argumentatio est. An quoniam tamquam hæreticus damnatur, qui rem quamdam affirmat in certis quibusdam conditionibus, ex eo necessario colligetur, rem illam extra tales conditiones falso affirmari? Exemplo sit: Si dicamus hæreticum esse, qui neget Baptismi characterem manente vitâ permanere; an hinc per necessariam consecutionem concludemus, falsam esse maximè communem Theologorum sententiam, characterem illum post mortem pariter permanere? Posset vt summum argui: *Ergo non erit hæresis manifesta, si negetur, Christum esse totum sub singulis partibus ante diuisionem:* de quo supra disserui. Sed quid stultius, quàm arguere, tamquam verum defini, quidquid tamquam hæresis non damnatur? Præterea quàm crassa incitiæ soboles est hæc admiratio super huiusmodi ratione definiendi, quâ vtitur Synodus Tridentina, quando ea legitur cum iisdem planè verbis apud Florentinam in celeberrima Catechesi Armeniis tradita? Sicuti aquæ omnes per se dulces pontum ingressæ displicent gustui; ita cunctæ doctrinæ, tametsi per se optimæ, ab hac Synodo exceptæ, displicent Suauis.

C A P V T VIII.

Quorumdam articulorum prorogatio ad Protestantes audiendos. Securitas fide publicâ illis concessa: & quæ de vtraque re Suauis considerat, expensa.

PAr esse videbatur ad perficiendum opus, explendumque argumentum doctrinæ, statuere, quid esset credendum de necessitate Eucharistiæ sub vtraque specie sumendæ. Sed cum Protestantes nondum accessissent, Monfortius, Orator Cæsaris, petit, vt hac saltem decisione Patres superfederent. Fuerat semper plerum Catholicorum persuasio, desiderio spem alentium, posse ad veterem Fidem qui aberrauerant reuocari, vbi aliqua, quæ præstari possent, indulgerentur; & potissimum duo, laicis vsus Calicis, & Sacerdotibus matrimonium. Propositum id fuerat ab eo vsque tempore, quo Campeggius & Alexander Clementis ac Pauli nomine hæc

Historia
cily Trif
ent.
s II.
IV

1551.

hæc Religionis negotia in Germania agitarant, pro eo quod suo loco à nobis enarratum est. Postremum verò Cæsar in libello, *Interim* vocitato, vtrumque Protestantibus ad futurum vsque Concilium permiserat: quippe leges, quarum obseruantiam diffiderat per auctoritatem suam obtenturum, & quarum relaxationem confiderat à Concilio se postmodum obtenturum. Tribus verò Nunciis subinde in Germaniam petente Cæsare missis à Paulo cum ampla facultate, inter ceteras hæc etiam potestas cum opportunis restrictionibus conditionibusque tradita est, sicuti supra memorauimus. Quapropter consideratâ Caroli victrice potentia, oblatâque bis ab integro Ordinum conuentu subiectione Concilio, fore sperabatur, vt si Protestantibus in duobus hisce capitibus satisfaceret, Germaniam in Religionis concordiam restitui posse. Et quamquam aliud esset, præcise negare, vsu Calicis non celebrantibus Diuinâ lege interdici; aliud verò, ipsum iisdem prohiberi Ecclesiasticâ sanctione: dubitabatur tamen, ne, quidquid super ea re definiretur, vmbri agitaret eos populos, ingenio suspiciosos, remoueretque à fidentia adeundi Concilij. Idcirco Patres, tametsi cum aliqua sententiarum discrepantiâ, censuerunt hac vtendum indulgentiâ, suspensis pariter quibusdam aliis articulis, qui huic videbantur affines. Quare recensitis Decretis huiusmodi declarationem adiecere:

Eadem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblati, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes articulos, diligentissimâ veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis accuratissimisque pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & Diuino iure præceptum, vt singuli Christi fideles sub vtraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus sumat, qui sub altera quàm qui sub vtraque communicat. Et: An errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes Sacerdotes, sub panis specie duntaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ provincia ij qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam desinantur, audiri à sancta Synodo cupiant, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, vt ipsis tunc huc venire, & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere, atque proponere que senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduentum multos ante à mensibus expectauerit, tamen, vt pia mater, que ingemiscit, & parturit, summopere ita desiderant,

derans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint sibi smata; sed, quemadmodum eundem omnes Deum & Redemptorem agnoscent, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant, confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius Fidei, Spei Charitatisq; concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum vocant, quoad se pertinet, eius, qui infra scriptus erit, tenoris dedit atque concessit: & eorum causâ definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commode interesse possint, in diem festum Conversionis Divi Pauli, qui erit vigesima quinta die mensis Ianuarij anni sequentis, indixit. Illudq; præterea statuit, ut in eadem Sessione de sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem: interea Sessione proxima de Pœnitentiæ & extreme Unctionis Sacramentis tractandum. Illam autem die festo Divæ Catharinæ virginis & martyris, qui erit vigesima quinta Nouembris, habendam esse decrevit, simulq; ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

3 Per libellum verò securitatis concedebatur omnibus, quantum ad ipsam Synodum spectabat, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari deberent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipsum Oecumenicum Concilium libere & tuto venire, & in eo manere, & commemorari, ac articulos, quot illis videretur, tam scripto quàm verbo offerre, proponere, ac cum Patribus, siue iis qui ab ipsa S. Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conuitiis & contumeliis disputare, nec non, quando illis placuerit, recedere possint & valeant. Præterea, ut si pro maiori libertate ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quàm pro committendis per eos delictis, indices deputari cuperent, illos sibi beneuolos nominarent, etiamsi delicta ipsa quantumcumque enormia & heresim sapientia fuissent.

4 Narrat Suauis, obstupuisse Protestantes, ubi senserunt affirmari à Concilio, ipsos optare, ut de quatuor tantummodò memoratis articulis audirentur; cum sapius declarassent in Comitibus, nolle se vllam ex antea actis definitionibus accipere, sed velle ut de integro super omnibus audirentur. Disputare mihi non libet, an huiusmodi stupor fuerit verus in animis, an simulatus in linguis, quamuis illum Suauis deprompserit ex sibi consueto, & à se commendato articulo, nempe à Ioanne Sleidano. Certum est, immeritò obstupuisse. Toties Romani Pontifices & voce & scripto, Cafari pronuntiauerant, nolle se in dubitationem reuocare decisiones iam habitas: id enim idem fuisset, atque concedere, Ecclesiam falli posse, adeoque ante disceptationem hæreticis palmam tradere. Cafar verò, Ecclesiastici, & plena Comitibus, post eam declarationem

Lib. 23. initio.

¶ Pars II.

Qq

Ponti-

Historia
cily Tride
ent.
s II.
IV

1551.

Pontificum, vehementer ab iis Pontificibus Concilium efflagitarent, eique vniuersæ Germaniæ obsequelam obtulerant. Non poterant igitur obstupescere Protestantes, quod ipsi crederentur animi paratum gerere ad consentiendum articulis iam sancitis, nisi obstupescerent, quod ipsorum consensus, duobus in conuentibus præstitus, vanus quidam & abs re prolatus sermo non crederetur. Quam autem ob causam Orator Cæsaris tam ardentem cupisset sanctionis moram, si post confectas etiam absentibus Protestantibus decisiones, locus nouo examini Decretorumque retractationi parauisset? Num ignoramus, à Cæsare ima & summa commota, ut Concilium quasi quamdam Germaniæ malaciam impetraret; missosque postea tres suos, duosque fratris Oratores, præter Madruccium Cardinalem, totque Præsules sibi addictos? & inducimus in animum, hos omnes casu conuenisse in postulanda prolatione quatuor dumtaxat capitum quæ retulimus, si nouissent, futurum opus fuisse ad reconciliandam in Fide Germaniam, ut non hæc solum quatuor agitentur, sed reliqua omnia denuò pertractarentur?

Addit, fidei publicæ formam visam fuisse admodum captiosam, cum in ea diceret Synodus, id concedi, *quantum ad se spectat*. Siquidem nemo est, qui ab altero quidquam petat, nisi quantum ad se spectat concedere, & non amplius. Rabidam enim uerò carpendi libidinem: Primò quidem oportebit, ut Iurisperiti hanc à Suaui regulam addiscant, captiosas admodum esse tabulas, ubi conditio in iis exprimitur, quæ iam tacitè intelligebatur. Ipsi namque huc usque docuerunt, potiùs per huiusmodi conditionis disertam appositionem, actorum naturam non variari. Secundò, admodum captiosus habendus erit, qui cum integrum alicuius rei dominium haud obtineat, illud non absolutè promittit, ne sibi arroget ius quo caret, nec id spondeat quo præstando non est; sed adiicit: *quantum ad se spectat*: quin potiùs ea promissionis ratio apud homines sincera ac fidelis laudem obtinet. Fingamus, à Concilio fidem publicam absque ea limitatione datam: exclamasset profectò Suauis, arrogasse sibi Concilium hoc fucato colore absolutam in aliena ditione potestatem; cum accidere posset, ut ij quibus ea securitas concedebatur, flagitium aliquod Tridenti patrarent, cuius puniendi facultas legitima pertineret vel ad Madruccium (qui ut eius Episcopus, ita beneficiarius Princeps erat) vel ad Ferdinandum, qui supremo iure Tridento dominabatur. At è conuerso, dum ea posita fuit restrictio, *quantum ad Synodum spectat*, cum par esset, mode-

stiam ibi agnoscere, persuadere conatur, id actum esse, ut aditus pateret Romano Pontifici, quo posset incolumi suâ Synodiq̄ue dignitate agere quidquid vtriusque commodo conduxisset. In egregiam verè dignitatem, & incomparabile commodum vtriusque cellisset huiusce fraudis patratio: præsertim cum id temporis nullus extaret hæresiarcha, è cuius morte hæresis interitus sperari posset, sed ex eo summa totius Germaniæ detestatio expectanda esset, quandoquidem in comperto erat, à Concilio Legatoque hac in re nihil agi, ignaro & inconsulto Pontifice: ac proinde fidei publicæ tabulæ ab illis datæ perinde habebantur, ac si à Pontifice datæ fuissent. Præterquam quòd vbi Protestantes confirmationem Pontificiam desiderassent, tabellarius Romam missus metum omnem absterfisset.

6 Dissertationem suam locupletat, obseruans, id quod agitabatur de iudicum delectu ad cognoscenda delicta commissa seu committenda, quæ spectarent ad hæresim, visum fuisse quoddam rete ad quempiam incautum captandum. Hoc profectò rete aranei opus est, quod planè animal à quouis flore venenum haurit, & ex suis visceribus retia extrahit: vir nemo cordatus periculi retia hîc deprehendet, sed securitatis laxitatem. Certum est, à Germanis neutiquam postulatum iri absolutam quamdam omnium hæreticorum facinorum impunitatem; cuiusmodi foret, in mysterium Diuinæ Triados concionandi, aut Hostiæ consecratæ in lutum publicè proiciendæ: nec apud homines vniquam auditum est, idem esse fidei publicæ securitatem, quod effrænata licentia maximè enormium quorumcumque scelerum, omni supplicio immunis. Quæ cum ita sint, quodnam maius per fidem publicam tutamen Protestantibus tradi poterat, quàm ut pro iis etiam criminibus, de quibus aliquis dubitare potuisset, verbisne generalibus comprehenderentur, ipsi eos iudices suo arbitratu sibi seligerent?

7 Sed accusationi quæ sequitur, quid responsi suppetet? *Vel ipsi, inquit, pædagogum deridebant, quòd verbum principale plusquam centum quinquaginta vocibus distaret ab initio sententiæ.* Itaque publicæ tabulæ, acta, iudicia, edicta, privilegia, & quidquid ad forum pertinet, secundum pædagogorum regulas, & apud ipsorum tribunál diiudicanda; & quod ab illis tamquam elegans belleque concinnata periodo clausum non censebitur, deridiculo habendum. Quænam arrogantia magis in comico planè pædagogo exhiberi posset? Libebat obseruare Suauis, an ipsius patria, nobilitate iuxta ac sapientiâ insignis, in solemnibus Magistratum iussionibus eam scribendi

Historia
cily Tri
ent.
s II.
IV

1551. normam sequeretur: exceptiones longè maiores inuenient pædagogi in eruditionibus Iurisperitorum, in subtilioribus Mathematicorum, in profundioribus Scholasticorum, quin etiam in Patribus, quos præcipue veneramur, atque adeò in ipsis adoratis sacrarum Litterarum paginis. Aliàs egimus de huiusmodi formulis consuetis, ac propriis cuiuscumque præcelsæ Curia: in legitimis tabulis, & quantæ prudentiæ sit, elegantia: folius gratiâ ea non mutare. Verùm quo animo Suavis audebat pædagogorum iudicium appellare, homo in Latino & Italico sermone adeò rudis? Et is, qui pueriliter peccat, dum Latina verba perperam interpretatur, quemadmodum in hisce libris sæpius ostendimus; Italicè verò tam abiectè ac tam licenter scribit, quantum ex ipsius stylo in hoc ipso aperte deprehenditur? An non memoriæ infixum erat, cum ipse quasdam pro patria dissertationes esset euulgaturus, vsque adeò rudem & incultum in vsu sermonis fuisse visum, vt decretum fuerit alterum deligere, à quo illius sentia, detracto rusticitatis situ, quadamtenus exposerentur; pro eo ac refert non quidem maleuolus quispiam, sed ipsius encomiastes, qui eiusdem Vitam diuini veluti hominis conscripsit? Sed Historiam profquamur.

CAP. V. T. IX.

Sessio decimatertia. Septemuiri Colonienfis, ac Oratorum Brandenburgensium in Concilium accessus. Responso Superioribus Regis Gallia: litteris reddita.

Die itaque vndecimo Octobris, iam Sessioni præscripto, habita ea est, auctâ solemnitate tum ex accessu tertij Septemuiri Ecclesiastici, nimirum Colonienfis, cui pridie aduentanti obuiam extra urbem processerant omnes Concilij^a Præsules, tum ex legatione alterius Septemuiri laici, qui erat Brandenburgicus, Augustana: professioni addictus. Rem sacram fecit Ioannes Baptista Campeggius, Episcopus Maioricentis, Latinam verò concionem de laudibus Eucharistiæ Turritanus Archiepiscopus: & quæ iam memorauimus Decreta de Fidei ac disciplina: rebus promulgata sunt.

Christophorus Strasius Iurisconsultus, primus Brandenburgicus Orator, Latinum sermonem habuit copiosum, in quo verbis admodum perspicuis, si cutiliquebit, sui Principis obedientiam sub-

^a Diarium
Cærimoniarum
Magistri, die 11. &
12. Octobris
1551.